

Motto DE VRAAG IS NIET WÁT JE DOET, OF HÓE, MAAR WAARÓM

Openingslied: Overal zijt Gij (II-88)

Welkom

Goedemorgen voor jou, en jou, en jou, aangestoten door het licht. Dat licht dat we met Pasen hebben ontstoken, en dat het hele jaar nog bij ons blijft. Het licht van de seizoenen, en momenteel het licht van de lente.

Dit weekeinde, sterker: vandáág, stemt Duitsland voor een nieuwe Bondsdag. En stapt Angela Merkel na uit de politiek. Vorig weekeinde stonden de kranten er vol van: Angela Merkel. NRC wijdde er een hele katern aan. Uit al die artikelen bleef een uitspraak van Eckhart Rehberg (oud-voorzitter van CDU) me bij. Hij zei: 'Merkel heeft een enorm verantwoordelijkheidsgevoel, een enorm plichtsbesef en grote discipline. En ze is geheel onzelfzuchtig.' Mark Rutte voegde daar nog deze woorden aan toe: 'Angela Merkel leeft volgens het principe dat je niet trouw bent aan de partij, maar aan haar eigen waarden.'

Deze uitspraken passen bij de Schrift van deze ochtend, of eigenlijk, bij mijn overwegingen bij de Schrift van vandaag. We lezen in Numeri en in het evangelie van Marcus van profeten die zich bewust buiten de gemeenschap plaatsen. En dat Mozes en Jezus hetzelfde reageren als boodschappers hen erop wijzen dat deze mannen desondanks profeteren en de boodschap van God verkondigen. Verontrustend vinden de boodschappers. Maar Mozes en Jezus zien dat toch anders

Maar dat is straks. Laten we eerst stil worden, en ons in woorden van gebed keren tot de Ene.

God onze Vader, Moeder,
U bent een God van goedheid en van vrede,
en hebt het beste met ons voor.

Kom hier in ons midden,
en blijf bij ons nu we stil worden,
en open willen staan voor de gedachte dat het leven meer is,
dan dat wat voelbaar, tastbaar, zichtbaar en hoorbaar is.

Geef ons de kracht en de moed om uw Woorden te verstaan,
en inspireer ons om te werken aan een aarde waar plaats is voor iedereen:
de arme, de lichtende, de sterke en iedereen
die het Goede met de ander voor heeft.

Amen.

Dienst van het woord

Lied: Van God is de aarde (II-6)

Eerste lezing: Numeri 11, 24-29

Muziek

Tweede lezing: Marcus 9,38-50

Muziek

Overweging

Heel eerlijk: het is iedere keer weer een worsteling om een overweging te maken die ook daadwerkelijk tot nadenken stemt. En tegelijkertijd is het ook een verrijkende opdracht. Uitgenodigd om de woorden van de Schrift écht te lezen, ontdek ik altijd meer dan anders. Zo ook deze keer. En dat levert dan weer een goed gesprek op met vrienden, zelfverklaarde atheïsten inclusief. En dan hebben we nog het wereldwijde web: inspirerend en leerzaam!

Zojuist hoorden we woorden uit het Oude Testament én uit het Nieuwe Testament, en toch leek het alsof we hetzelfde hoorden. Luister! In Numeri lezen we dat de Ene de geest geeft aan de zeventig oudsten van het volk. Of beter aan zeventig min twee. *'Twee mannen waren in het kamp gebleven. Zodra de geest op hen rustte begonnen ook zij te profeteren. Een jongeman rende naar Mozes en zei: Eldad en Medad zijn aan het profeteren. Zeg dat ze daar mee ophouden!' Maar Mozes zei: Profeteerde iedereen maar!'*

En Marcus verhaalt: *'Meester, we hebben iemand gezien die in uw naam demonen uitdreef. We hebben geprobeerd hem dat te beletten omdat hij zich niet bij ons wilde aansluiten. Jezus zei: Belet hem niet. Want iemand die een wonder verricht in mijn naam kan onmogelijk het volgende moment kwaad van mij spreken. Wie niet tegen ons is, is voor ons.'*

Mozes én Jezus reageren hetzelfde op de boodschapper die hen informeert dat het woord God's wordt verkondigd door mannen die buiten de groep staan: ze geven deze mannen ruimte. En hoe.

Je kunt zeggen dat Jezus de man die in zijn naam demonen uitdrijft het voordeel van de twijfel geeft. *'Als je niet tegen ons bent, dan ben je voor ons.'* Maar dat is me te gemakkelijk. Op de ene of andere manier heb ik het beeld van een Jezus die weloverwogen handelt, en daar past het voordeel van de twijfel geven niet in.

In mijn perspectief geeft Jezus de man bewust het vertrouwen, zoals ook Mozes de twee mannen het vertrouwen geeft om het woord God's te verkondigen. En dat intrigeert me. Wat maakt dat Mozes en ook Jezus dat vertrouwen geven? En daar komt het motto van deze dienst om de hoek: **'De vraag is niet wát je doet, of hóe, maar waaróm!'**

Dit zijn de woorden van Alex Brenninkmeijer in zijn boek *Moreel leiderschap*. In zijn boek stelt hij dat we (te) veel bezig zijn met wát of hóe we doen, maar dat de kernvraag zou moeten zijn: Waaróm doen we het? Wat beweegt ons? Wat zijn jouw en mijn motieven? Wat is wezenlijk? Het antwoord op deze vragen geeft immers richting aan ons handelen, aan wát we doen en hóe.

Kennelijk herkennen Mozes en Jezus de inspiratie van God in de woorden van de mannen, en dat maakte deze mannen tot leiders van het volk. De vraag rijst of leiderschap is voorbehouden aan mensen met een bovennatuurlijke gave? De profeten uit de tijd van Mozes en Jezus en in onze tijd grootheden als Nelson Mandela en Angela Merkel. Ik denk het niet. We kunnen allemaal moreel leiderschap tonen, door te bepalen wat we waarde(n)vol vinden, en daar ook naar te leven.

Dat klinkt gemakkelijker dan het is – alsof je op een middag bij een kopje thee denkt: Zo, ik heb mijn waarden ten leven bepaald!

Bepalen wat voor jou wézenlijk is in het leven vraagt allereerst bewustzijn van wat we hebben meegekregen van de traditie waar in we zijn opgegroeid. Wat kregen we mee van ons familiesysteem, en van de christelijke traditie waarin we groot zijn geworden? Op dat fundament vormen we onszelf, en dat is een proces van leren met en van elkaar, van ouder worden en van vallen en opstaan. Het vraagt moed om te reflecteren op het eigen handelen en daarvan te leren, en het vraagt kwetsbaarheid om jezelf te openen voor inzichten van anderen en jezelf te voeden met andere perspectieven. Zo ontwikkelen we ons tot mensen die zich bewust zijn van wat ons beweegt in het leven.

Maar met bewustzijn alleen zijn we er nog niet. Mozes zegt: Profeteerde iedereen maar! We worden net als Eldad en Medad opgeroepen om ons uit te spreken, én daarnaar te handelen (en de verantwoordelijkheid te nemen voor gevolgen). En ook dat vraagt moed. Het vraagt moed om te stáán voor je principes, ook als het moeite kost, of als anderen deze betwisten. En tegelijkertijd is dat wat de Ene van ons vraagt: dat we richting geven aan ons eigen leven en ook aan het leven van anderen. Profeteerde iedereen maar!

En dan hebben we nog het gegeven dat Mozes en Jezus de profeterende mannen láten waar ze zijn: buiten de gemeente, ongetwijfeld tot verbazing van de boodschappers die Mozes en Jezus informeren. *'We hebben geprobeerd hem dat te beletten omdat hij zich niet bij ons wilde aansluiten.'*

En dat intrigeert me. Wat maakt dat Mozes en ook Jezus het vertrouwen geven aan mensen die zichzelf bewust buiten de groep plaatsen? We zullen het ze nooit kunnen vragen, maar een scenario is dat Mozes en Jezus juist belang hebben bij mensen die zich, verbonden in de geest van Ene, nét buiten de gemeenschap plaatsen. Waarom? Omdat deze buitenstaanders vanuit de verbinding ook spanning kunnen creëren. Ze hebben afstand en vanuit deze afstand kunnen ze kritisch zijn op het groepsproces dat het risico in zich draagt van groepsdenken, van interne gerichtheid tot uiteindelijk losgeraakt zijn van een maatschappij die zich ontwikkelt en een gemeenschap die daar niet in meebeweegt. Mozes, en ook Jezus, en ook wij hebben belang bij mensen die vanuit de waaróm, ons bevragen op de wát en de hóe. Omdat dát maakt dat we in beweging blijven met elkaar, in de geest van de Ene.

Lied: Herschep ons hart (III-62)

Dienst van de tafel

Tafelgebed: Gij die de stomgeslagen mond verstaat (II-64)

Breken en delen

Voorbeden

Ene, we vragen u, kom naderbij en hoor ons bidden.

Hoor ons bidden voor mensen, jong en oud, die getroffen zijn door ziekte, die afhankelijk zijn van de zorg van anderen, en die zo graag anders hadden gewild. Geef hen de moed om het lot te accepteren, en geef hen mensen om zich heen die er zĳn, met alle aandacht en liefde.

Hoor ons bidden voor de mensen uit Afghanistan, voor iedereen die gevlucht is, dat ze hier tot rust komen, en de mogelijkheid krijgen om het leven dat zo goed en zo kwaad als het kan weer op te bouwen. En voor de mannen, en vooral vrouwen daar. Dat ze ooit weer veilig zijn, en in vrijheid kunnen leven. Tot die tijd: geef hen de kracht om vol te houden.

Hoor ons bidden voor de politici in Den Haag. Geef hen een duwtje, zodat ze over de eigen schaduw heen stappen. Richt hen op het grotere belang van een beter klimaat, van betaalbare woonruimte voor iedereen, van een veilige maatschappij en goed onderwijs.

Hoor ons bidden voor deze gemeenschap. Dat we ook dit kerkelijk jaar elkaar kunnen blijven ontmoeten, dat we oog en oor hebben voor elkaar en dat we elkaar inspireren op onze weg ten leven.

Amen

Slot

Numeri heeft de reputatie saai te zijn: teveel lange lijsten met getallen en wetten en regels. En tegelijkertijd heeft het boek ons ook een alom bekende zegen gegeven, die ik ons niet wil onthouden voordat we elkaar de zegen toezingen:

Moge de Ene u zegenen en u beschermen, moge het licht van haar aangezicht over u doen schijnen en u genadig zijn, moge de Ene haar gelaat toewenden tot u en u vrede geven.

Amen

Zegen: Gij levende eerste en laatste III-11

Slotlied: Uit vuur en ijzer (I-138)